

พิธีเปิดอาคารที่ทำการ
ศาลจังหวัดสุโขทัย

วันจันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coj.go.th)

เลขทะเบียน	498
เลขที่	ศก 1 2510 น.2
วันที่	26 ต.ค. 2544

ที่ระลึกในพิธีเปิดอาคารที่ทำการ
ศาลจังหวัดสุโขทัย

วันจันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

พระราชดำรัส

ใน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

“การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้โดยเสมอน้ำกันตามกฎหมายและโดยถูกต้องตามหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัด เป็นหัวใจของการรักษาความสงบสุขของบ้านเมือง ศาลยุติธรรมจึงเป็นสถาบันที่สำคัญอย่างยิ่งในการปกครองประเทศ การที่รัฐบาลถือเป็นภาระสำคัญที่จะส่งเสริมการใช้อำนาจตุลาการโดยอิสระปราศจากการแทรกแซงใดๆ และที่ทางราชการมีความสนใจปรับปรุงกิจการศาลมาเป็นลำดับ ทั้งในด้านการจัดอาคารสถานที่และวิธีดำเนินงานให้ทันสมัยสะดวกรวดเร็วทันเหตุการณ์ ตลอดจนทั้งในด้านการส่งเสริม สนับสนุน และควบคุมผู้มีอาชีพทางกฎหมายให้มีความก้าวหน้า มีคุณภาพและมาตรฐานอันดีเช่นนี้ จึงเป็นที่น่ายินดีและอนุโมทนายิ่งนัก”

(ถัดจากตอนหนึ่งแห่งพระราชดำรัสเนื่องในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลแขวงพระนครใต้ ศาลแขวงธนบุรี สำนักงานเนติบัณฑิตยสภา และที่ทำการกองคดีศาลแขวงกรมตำรวจ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๔)

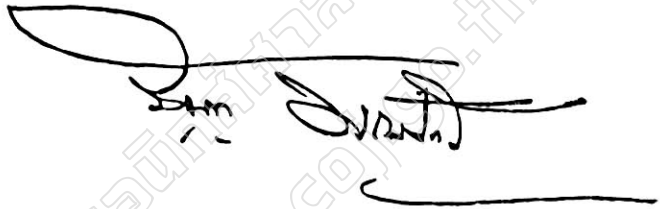
๑ พณ ๑ พระยาอรรดการิณิพนธ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายสัญญา ธรรมศักดิ์
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

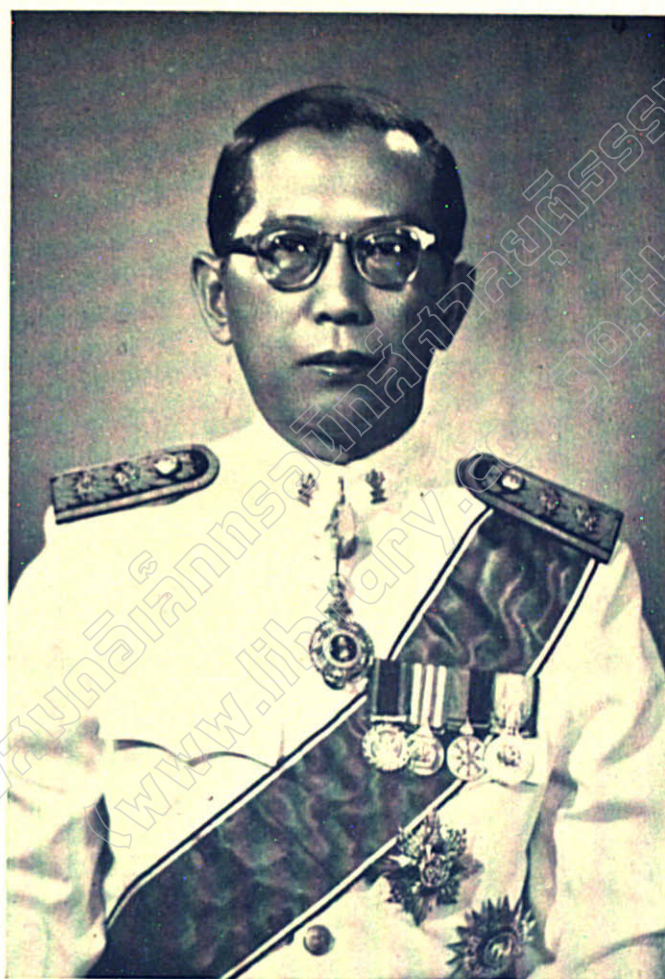
คำขวัญ

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ศาลจังหวัดสุโขทัยได้สร้างสำเร็จไปอีกแห่งหนึ่ง
แล้ว ขอให้สถิตสถาพรเป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมอันถ่องแท้
ไปตลอดกาลนาน.

(นายสัญญา ธรรมศักดิ์)

ประธานศาลฎีกา

นายกำธร พันธุลาภ
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

คำกล่าว

ของ

นายกฯ พินิจดา

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

“กระทรวงยุติธรรมตระหนักและเชื่อมั่นอยู่เสมอว่า ถ้าสามารถจะจัดให้ศาลยุติธรรมได้เป็นที่ไว้วางใจของคนทั้งหลายแล้ว ก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้ประเทศชาติมีความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยดังที่ทุกท่านปรารถนา ดังนั้นจึงได้พยายามโดยเต็มกำลังความสามารถที่จะทะนุบำรุงความยุติธรรมนี้ ให้คงอยู่ในบ้านเมืองด้วยการจัดให้มีผู้พิพากษาที่ดี และสามารถทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดี ด้วยความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม จึงหวังว่า ท่านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลาย คงจะได้ร่วมมือกันส่งเสริมฐานะและความเป็นอิสระของผู้พิพากษา เพื่อผู้พิพากษาทั้งหลาย จักได้ทำหน้าที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมได้โดยมั่นคงตลอดไป”

(ถัดจากตอนหนึ่งแห่งคำบรรยายทางวิทยุกระจายเสียง เนื่องในโอกาสวันที่ระลึกสถาปนากระทรวงยุติธรรม ๒๕ มีนาคม ๒๕๐๔)

นายบรรจบ เสาววรรณ
อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๖ คนก่อน

นายวิริยะ เกิดศิริ

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๖ คนปัจจุบัน

คำอวยพร

เนื่องในโอกาสที่ศาลจังหวัดสุโขทัย ซึ่งก่อสร้างใหม่ จะได้ทำพิธีเปิดเป็นทางการในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ อาคารศาลหลังใหม่นี้สวยงามสง่า เป็นอาคารที่ช่วยให้จังหวัดสุโขทัยนำคุณอันอเนกอนันต์ จึงเป็นที่น่ายินดีแก่ชาวสุโขทัยโดยทั่วไปอีกด้วย ข้าพเจ้าจึงขอแสดงความยินดีต่อท่านผู้พิพากษาศาลจังหวัดสุโขทัยทุกท่านตลอดจนบรรดาเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ที่เป็นผู้มีโชคที่ได้อาคารศาลหลังใหม่อันสง่าและสวยงามหลังนี้ไว้ และในโอกาสเดียวกันนี้ ข้าพเจ้าจึงขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัย คดวงญาณพระแม่ย่าอันศักดิ์สิทธิ์ และบรรดามุขขุนรามคำแหงมหาราช ผู้ให้กำเนิดลายสือไทย ได้อภิบาลคุ้มครองให้อาคารศาลแห่งนี้ อันเป็นที่สถิตยุติธรรม จงสถิตสถาพรตลอดกาลนาน และได้ดลบันดาลให้บรรดาผู้พิพากษาทุกท่าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ประสบแต่ความสุขความเจริญด้วยจตุพิพรทุกประการ

นายสมชาติ อมาตยกุล

ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย

คำนำ

ในโอกาสที่ศาลจังหวัดสุโขทัย ได้ประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการหลังใหม่ในวันนี้ ฯพณฯ พระยาอรรณการันันท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้กรุณามาเป็นประธานในพิธี ข้าพเจ้าและข้าราชการศาลจังหวัดสุโขทัย รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง

การก่อสร้างศาลจังหวัดสุโขทัยพร้อมทั้งบ้านพัก ซึ่งได้เริ่มลงมือก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ เป็นต้นมานั้น ได้รับความสนใจจากชาวสุโขทัยตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อครั้งที่ได้มีพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศาล ในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๐๕ นั้น ปรากฏว่าท่านผู้เกียรติที่ได้รับเชิญได้มาให้เกียรติในงานอย่างคับคั่ง ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว และพร้อมเพรียงจนเป็นที่ประทับใจแก่ผู้ที่ได้มาร่วมพิธีทุกท่าน ทั้งนี้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของข้าราชการทุกฝ่าย ทนายความ พ่อค้า คหบดี และประชาชน ด้วยความกรุณาปรานีอันเปี่ยมไปด้วยไมตรีจิตมิตรภาพของท่านทั้งหลายในครั้งนั้น ทางศาลไม่มีสิ่งใดจะตอบแทน ข้าพเจ้าและคณะข้าราชการศาล จึงได้ดำริกันว่า ในวันทำพิธีเปิดอาคารศาลวันนี้ ควรจะได้จัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกขึ้นเพื่อเป็นบรรณาการแก่ท่านผู้เกียรติมาในงานและท่านผู้ที่ได้ให้ความอุปการะช่วยเหลือ การพิมพ์หนังสือนั้นย่อมขึ้นกับค่าใช้จ่าย ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องหนักใจอย่างยิ่งสำหรับเราชาวคณะศาลที่กำลังทุนน้อยอยู่แล้ว แต่ด้วยความอบอุ่นใจที่ได้รับจากพี่น้องชาวสุโขทัยในวันพิธีวางศิลาฤกษ์ที่ผ่านมา และมีบุคคลหลายท่าน หลายอาชีพ สนับสนุนให้จัดพิมพ์ ทำให้ข้าพเจ้าและคณะตัดสินใจอีกครั้งหนึ่งว่า ถ้าจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกขึ้น ก็คงจะได้รับความร่วมมือจากท่านทั้งหลายด้วยดี และก็เป็นผลสมจริงดังคาด ฉะนั้น หนังสือที่ระลึกจึงได้ปรากฏขึ้นดังที่ท่านได้เห็นอยู่ ณ บัดนี้

จึงขอขอบคุณท่านผู้มีอุปการคุณและผู้มีเกียรติทั้งหลายที่ได้ร่วมกันช่วยเหลือ
ในงานพิธีเปิดอาคารศาลจังหวัดสุโขทัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หากงานพิธีวันนั้นมั่งงั่ง
สิ่งใดบกพร่องก็หวังอย่างขี้กว่าจะได้รับอภัย

บจร หะวานนท์

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสุโขทัย

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลากลาง
(www.library.coj.go.th)

ประวัติศาสตร์จังหวัดสุโขทัย

โดย

ขจร หะวานนท์

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสุโขทัย

ศาลจังหวัดสุโขทัย เริ่มจัดตั้งเมื่อใดนั้น เป็นเรื่องของข้าหลวงพิเศษ
จัดศาลยุติธรรมตามหัวเมืองตามประกาศตั้งศาลยุติธรรมในมณฑลพิษณุโลก ปี ร.ศ.
๑๑๖ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร
ข้าหลวงเทศาภิบาล กับ พระยารณไชยชาญยุทธ จางวางเมืองสุโขทัยเป็นข้าหลวง
พิเศษ มีอำนาจจัดการตั้งศาลยุติธรรมในมณฑลพิษณุโลก

ตามพระบรมราชโองการประกาศตั้งศาลยุติธรรมในมณฑลพิษณุโลกทั้ง
กล่าว ปรากฏหลักฐานต่อมาว่า ศาลจังหวัดสุโขทัยได้จัดตั้งขึ้นในปี ร.ศ. ๑๑๗ ซึ่ง
ในครั้งก่อนเรียกว่า “ศาลเมืองสุโขทัย” ทั้งปรากฏตามรายงานของข้าหลวงพิเศษ
เรื่องตั้งศาลเมืองสุโขทัย ซึ่งได้กักนำมาลงไว้ด้วย ดังนี้—

ที่ ๑๓/๕๕

เรื่อง ตั้งศาลเมืองสุโขทัย

ศาลว่าการเมืองสุโขทัย

วันที่ ๒๑ ตุลาคม รักษาราชการ ศก. ๑๑๗

พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร ข้าหลวงพิเศษ ล่องกรุงเทพฯ ข้า
พระพุทธเจ้า พระยารณไชยชาญยุทธ ข้าหลวงพิเศษมณฑลพิษณุโลก บอกปฏิบัติ
มายังนายเวรได้นำกราบทูลเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม สภานายกข้าหลวงพิเศษ
กราบฝ่าพระบาท

ด้วยตามความใบบอกข้าพระพุทธเจ้าที่ ๑๒/๕๓ ลงวันที่ ๑๒ เดือนนี้
เรื่องกราบทูลลาขึ้นไปเบิกศาลชำระความเก่าที่เมืองสุโขทัย มีความพิศดารแจ้ง
อยู่แล้ว

ข้าพระพุทธเจ้าได้ออกจากเมืองพิจิตรเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๑๑๗ พัก
ผ่อนไปตามระยะทางถึงเมืองสุโขทัย วันที่ ๑๔ เดือนนี้ รุ่งขึ้นวันที่ ๒๐ ได้พร้อม
ด้วยหลวงเทพนทร หลวงประชาวินิจนัย และผู้ว่าราชการ กรมการ ณะที่ว่าการ
เมืองสุโขทัย ได้เชิญสารตรา และตราพระราชสีห์ใส่พานตั้งเหนือโต๊ะ อารารณา
พระภิกษุสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ รุ่งขึ้นเวลาเช้าได้ถวายบิณฑบาต เครื่องไทย
ธรรมทามควรพอเป็นมงคลเสร็จแล้ว จึงได้เชิญสารตราพระราชสีห์อ่านในที่ประชุม
ทามพระกระแสร่ำเพื่อจะไต่ทราบทั่วกัน

ข้าพระพุทธเจ้าได้น้อมเกล้า ฯ ถวายคำนับต่อกรุงเทพ ฯ และเบิกศาล
ข้าหลวงพิเศษ และทั้งศาลเมืองสุโขทัย พร้อมกันในวันนั้น จึงเรียกสำนวน และ
คู่ความ มาทักสินเปรียบเทียบแล้วไปในวันเปิดศาล ๕ เรื่อง ถ้าได้ทักสินความไป
ได้มากน้อยเท่าใดจะปฏิบัติมาครั้งหลัง

ในการที่เบิกศาล และทั้งศาลเมืองสุโขทัย ข้าพระพุทธเจ้าได้มีคำสั่ง
ถึงผู้ว่าราชการและผู้พิพากษา ให้จัดการเช่นอย่างเมืองพิจิตรทุกประการ

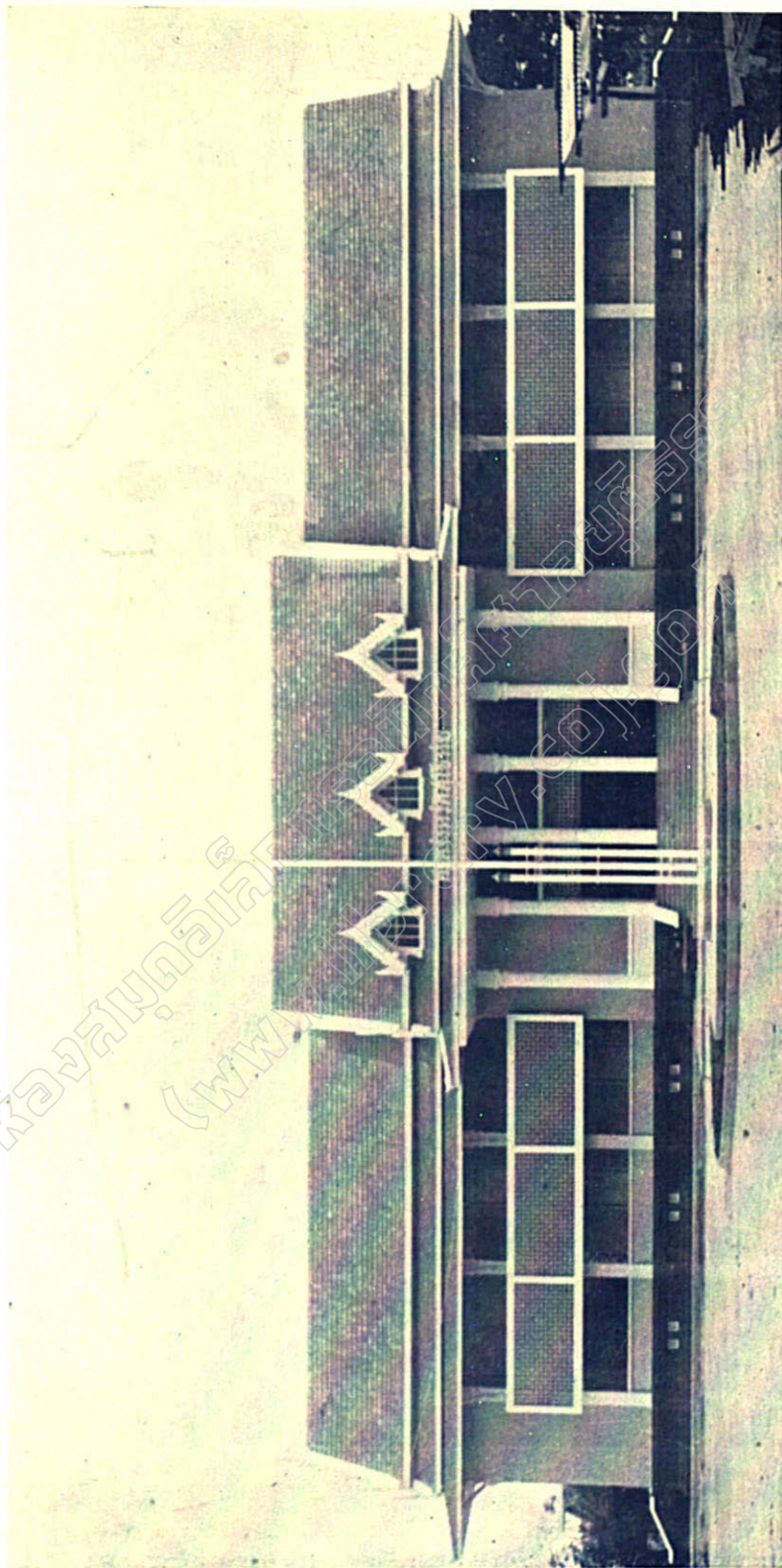
ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้า ฯ

ประทับตราเป็นสำคัญ

รณบัยชาญยุทธ

ข้าหลวงพิเศษ

ความเป็นมาของศาลจังหวัดสุโขทัย ควรมิควรเนื่องจากวันที่ ๑ เมษายน
พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งได้ยุบเลิกจังหวัดสุโขทัยรวมทั้งท้องที่เข้าไว้ในปกครองของ

อาคารทำการศาลจังหวัดสุโขทัยหลังใหม่

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยหลังเก่า

คณะผู้พิพากษาและข้าราชการศาลจังหวัดสุโขทัย
หน้าศาลหลังเก่า

จังหวัดสวรรคโลก (ตามประกาศเรื่องยุบรวมท้องที่บางมณฑลและบางจังหวัด ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๔) ด้วยผลแห่งการนี้ ในวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ จึงได้ยุบรวมศาลจังหวัดสุโขทัยเข้ากับศาลจังหวัดสวรรคโลก คดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลจังหวัดสุโขทัยให้อโอนมาอยู่ในอำนาจศาลจังหวัดสวรรคโลก (ตามประกาศเรื่องยุบรวมศาล ลงวันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๔) ศาลจังหวัดสุโขทัยรวมเข้ากับศาลจังหวัดสวรรคโลกได้ประมาณ ๓ ปีเศษ ก็ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอสุโขทัยธานี จังหวัดสวรรคโลก เรียกว่า “ศาลจังหวัดสุโขทัย” ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้มีเขตตลอดท้องที่อำเภอสุโขทัยธานี อำเภอคลองตาล อำเภอบ้านไกร บรรพาคคีของ ๓ อำเภอนี้ ที่ค้างพิจารณาในศาลจังหวัดสวรรคโลกในวันจัดตั้งศาลจังหวัดสุโขทัยให้อโอนไปยังศาลจังหวัดสุโขทัย (ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอสุโขทัยธานี จังหวัดสวรรคโลก พุทธศักราช ๒๔๗๘) ศาลจังหวัดสุโขทัย จึงโอนกลับมาที่เดิม และต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๔๘๒ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนนามจังหวัดและอำเภอบางแห่ง จึงให้เปลี่ยนนามจังหวัดสวรรคโลกเป็นจังหวัดสุโขทัย (ตามพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนนามจังหวัดและอำเภอบางแห่ง พุทธศักราช ๒๔๘๒) ส่วนจังหวัดสวรรคโลกเดิมคงมีฐานะเป็นอำเภอชั้นเอกในจังหวัดสุโขทัยมาจนปัจจุบันนี้ ทางด้านการศาล ศาลจังหวัดสวรรคโลกนั้นคงอยู่ตามเดิม เพราะฉะนั้นปัจจุบันนี้ จังหวัดสุโขทัย จึงแบ่งเขตอำนาจศาลเป็น ๒ ศาลคือ ๑. ศาลจังหวัดสุโขทัย ๒. ศาลจังหวัดสวรรคโลก ศาลจังหวัดสวรรคโลกมีเขตอำนาจ ๓ อำเภอ คือ อำเภอสวรรคโลก อำเภอศรีสัชชนาลัย อำเภอทุ่งเสลี่ยม อำเภอนอกจากนี้ คือ อำเภอเมืองสุโขทัย อำเภอศรีสำโรง (คลองตาล) อำเภอกงไกรลาศ (บ้านไกร) อำเภอบ้านคำนลานหอย และอำเภอคีรีมาศอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดสุโขทัย สำหรับ

อำเภอบ้านคำนลานหอย อำเภอศรีมานครนั้น เกิมมีฐานะเป็นกิ่งอำเภอขึ้นกับอำเภอเมืองสุโขทัย ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกิ่งอำเภอศรีมานคร อำเภอเมืองสุโขทัย เรียกว่า “อำเภอศรีมานคร” และในปีพุทธศักราช ๒๕๐๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกิ่งอำเภอบ้านคำนลานหอย อำเภอเมืองสุโขทัย เป็นอำเภอบ้านคำนลานหอย

อาคารศาลจังหวัดสุโขทัยหลังเก่าก่อนถูกรื้อเพื่อสร้างใหม่โดยงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๘ นั้น เป็นเรือนไม้ทรงปั้นหยาชั้นเดียว หลังคามุงสังกะสี กว้าง ๑๒.๐๐ เมตร ยาว ๒๒.๐๐ เมตร มีห้องพิจารณา ๒ ห้อง ชั้นเกิมนั้น มีห้องพิจารณาเพียงห้องเดียวคือห้องโถง และต่อมาได้ยกพื้นให้พ้นจากระดับน้ำท่วมประจำปี แล้วได้ต่อบีกตัวอาคารออกไปสองข้าง ทำเป็นห้องพิจารณา ๑ ห้อง และห้องทำงานของเสมียนพนักงาน ๑ ห้อง ตัวอาคารศาลเก่าสร้างมานานประมาณ ๖๐ ปีเศษ มีสภาพเก่าแก่ชำรุดทรุดโทรมมากไม่อาจซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเดิมได้ นอกจากจะรื้อแล้วสร้างใหม่ ทางศาลจังหวัดสุโขทัยได้ของบประมาณก่อสร้างมาหลายปี แต่ยังขัดข้องด้วยกำลังงบประมาณ และประสบปัญหาเรื่องที่ดินที่จะทำการก่อสร้าง เนื่องจากที่ดินบริเวณที่ตั้งศาลเกิมนั้นกับแคบ เนื้อที่ไม่พอที่จะสร้างอาคารศาลใหม่ขนาด ๔ บัลลังก์ ประกอบทั้งอยู่ในอาณาเขตจำกัด มีสถานที่ราชการ คืออาคารสำนักงานที่ดิน และเรือนจำขนาบอยู่ทั้งสองข้าง ยากต่อการที่จะขยาย จำเป็นต้องหาที่แห่งใหม่ ชั้นเกิมนได้ติดต่อกับทางจังหวัดขอที่ดินบริเวณริมถนนไปสุโขทัยเก่า ใกล้โรงพยาบาลจังหวัดสุโขทัย ห่างตัวเมืองประมาณ ๔ ก.ม. เป็นที่ก่อสร้าง แต่แล้วขัดข้องเพราะเหตุว่าที่ดินทอนนั้นกระทรวงศึกษาธิการมีโครงการที่จะสงวนไว้เพื่อการศึกษา ประกอบทั้งเห็นว่าไม่สะดวกต้องแยกไปอยู่ห่างไกลจากตัวเมืองและสถานที่ราชการหน่วยอื่น เมื่อขัดข้องเช่นนี้ ต่อมาจึงดำริจะใช้ที่ดินของศาลบริเวณที่ตั้งบ้านพักข้าราชการศาลปัจจุบัน ซึ่งอยู่ใกล้ที่ทำการศาลเกิมนไป

ทางทิศตะวันออกประมาณ ๕ เส้น แต่สภาพอาคารบ้านเรือนรอบบริเวณและสภาพแวดล้อมอย่างอื่นไม่อำนวยประการหนึ่ง และอยู่ในที่ล้นตาไม่เหมาะสมจะสร้างเป็นที่ทำการศาลอีกประการหนึ่ง ต่อมาในปี ๒๕๐๖ เมื่อข้าพเจ้ามารับตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสุโขทัย จึงได้นำความเรื่องนั้นขึ้นปรารภกับ ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๖ (นายโกวิท ธีระวัฒน์) ท่านได้มาตรวจดูสถานที่ และมีความเห็นพร้อมกันว่าบริเวณที่จะก่อสร้างควรจะใช้ที่ดินที่ตั้งศาลเดิมจะเหมาะสมกว่า ข้าพเจ้าจึงได้นำความคิดเห็นนั้นขึ้นกราบเรียนปรึกษาหารือท่านปลัดกระทรวงยุติธรรม ท่านก็เห็นด้วยในข้อที่ว่า ถ้าหากไม่มีปัญหาเกี่ยวกับที่ดินที่ตั้งศาลเดิมอยู่ที่จำกักแล้ว ก็สมควรจะก่อสร้างในที่เดิมให้ได้ระดับแนวเดียวกับศาลากลางจังหวัดจะทำให้สง่างามเหมาะสม ข้าพเจ้าจึงได้ดำเนินการเจรจาติดต่อกับผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้น คือ นายเชื้อม ศิริสนธิ ขอขยายที่ดินที่ตั้งศาลเดิมไปทางทิศตะวันตกด้านสำนักงานที่ดินให้มีเนื้อที่เพียงพอที่จะปลูกสร้างอาคารที่ทำการศาลใหม่ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดี ไม่ขัดข้องที่จะขอขยายแต่มีปัญ หาเรื่องตัวอาคารสำนักงานที่ดินที่กักขวางอยู่จำเป็นจะต้องรื้อย้ายให้เจรจาติดต่อกับกระทรวงมหาดไทยต่อไป ข้าพเจ้าจึงได้รายงานไปยังอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๖ เพื่อรายงานกระทรวงฯ ดำเนินการ, ผลการเจรจาติดต่อกับที่สุกกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลังไม่ขัดข้องในการที่กระทรวงยุติธรรมจะขยายที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารใหม่ และอนุญาตให้ขยายที่ดินราชพัสดุของศาลเข้าไปในที่ดินราชพัสดุในความครอบครองของสำนักงานที่ดินได้อีก ๒๖.๐๐ เมตร เพียงพอที่จะก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลใหม่ ส่วนอาคารสำนักงานที่ดินนั้น กระทรวงมหาดไทยแจ้งว่าจะได้ขอตั้งงบประมาณก่อสร้างในปีต่อไป เมื่อหมดปัญหาเรื่องที่ดินที่จะทำการก่อสร้างแล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ศาลจังหวัดสุโขทัยก็ได้รับงบประมาณให้ก่อสร้างอาคารศาลใหม่พร้อมทั้งบ้านพัก โดยเฉพาะการก่อสร้างนี้จะต้องใช้จ่ายเป็นค่าถมดินจำนวนมาก เพราะสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่ม น้ำท่วมถึงทุกปี

กระทรวงยุติธรรมได้ออกแจ้งความเรียกประวศรคาค่อสร้างลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ และทำการเปิดซองใบประวศรคาค่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๐๘ เวลา ๑๐.๓๐ น. ผลการประวศรคาค่อสร้างปรากฏว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัดคิลปลการช่าง ตั้งอยู่ที่อำเภอบ่อผอบราบ จังหวัดพระนคร เป็นผู้ประมูลได้ ในราคา ๒,๐๓๗,๗๖๐.๐๐ บาท กำหนดก่อสร้างเสร็จตามสัญญาภายในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๘ ลักษณะของอาคารเป็นตึก ๒ ชั้น ขนาด ๔ บัลลังก์ หลังคาทรงไทย พร้อมด้วยเครื่องครุภัณฑ์ศาล เสาธง ถนน ถมดิน และติดตั้งไฟฟ้า ประปา กับสร้างบ้านพักรวม ๔ หลัง ได้เริ่มทำการก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘ กรมโยธาเทศบาลได้ส่ง นายจรูญ วรรณิการ์ ช่างโท กองแบบแผน มาควบคุม การก่อสร้างตลอดเวลา

วพบว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้กรุณามาเป็นประธาน ในพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๐๘ การก่อสร้างได้สำเร็จลงเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๘ พระธรรมปาโมกข์ เจ้าอาวาสวัดราชประดิษฐ์ เป็นผู้ให้ฤกษ์ เปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ ประมุขฤกษ์ เวลา ๑๕.๐๘ น. หมกฤกษ์เวลา ๑๕.๑๘ น. วพบว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้กรุณามาเป็นประธานในพิธี

ในการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และการเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัด สุโขทัย คณะข้าราชการศาลจังหวัดสุโขทัยได้รับความร่วมมือจากท่านผู้ว่าราชการ จังหวัดสุโขทัย คณะเทศมนตรีเมืองสุโขทัย ข้าราชการทุกฝ่าย ทนายความ พ่อค้า กหบดี และประชาชนจังหวัดสุโขทัย ข้าพเจ้าขอถือโอกาสขอบคุณทุกท่านที่กล่าว มาแล้ว ณ โอกาสนี้ด้วย

บ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหลังเก่า

บ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหลังใหม่

บ้านพักผู้พิพากษาหลังใหม่

บ้านพักจำสาด หลังเก่า

บ้านพักจำสาด หลังใหม่

หลักกฎหมายในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง

โดย

สินวล คงลาภ

ผู้พิพากษา

เนื่องในงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยหลังใหม่ ข้าพเจ้าขอเสนอเรื่องหลักกฎหมายในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ในรัชสมัยของพ่อขุนรามคำแหง ตามที่ปรากฏในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงต่อท่านผู้มีเกียรติ ดังต่อไปนี้

ประเทศไทยเราเป็นประเทศที่มีความเจริญ และรักษาความเป็นเอกราชไว้ได้อย่างดีที่สุดในประเทศหนึ่งในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ เรามีวัฒนธรรมเป็นของเราเอง และรักษาความเป็นไทยอยู่ตลอดมา ส่วนในด้านกฎหมายนั้นเล่า ประเทศไทยเราก็นาน้อยหน้านานาอารยประเทศเขาไม่ เราน่าจะภูมิใจว่า เรามีเอกสารทางกฎหมายที่เก่าแก่ที่สุดประเทศหนึ่งในโลก ซึ่งบรรดานักประวัติศาสตร์ยอมรับกันว่ามีอายุประมาณเกือบ ๗๐๐ ปีมาแล้ว กฎหมายลายลักษณ์อักษรของเราก็คงกล่าวคือ “ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง”

ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงนี้ เป็นเอกสารที่มีคุณค่าในทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ของชาติไทย ซึ่งนับได้ว่าศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงนี้เป็นมรดกอันล้ำค่าของชนชาติไทยเรา ความตามศิลาจารึกนั้น ได้จารึกถึงเรื่องราวต่าง ๆ มีทั้งประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การสงคราม กฎหมาย ประเพณี การปกครอง การเศรษฐกิจ การสังคม ปรัชญา การพระพุทธศาสนา และอื่นๆ อีกหลายอย่าง และจารึกไว้ถึงรูปลักษณะ วิธีเขียนอักษรไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหง สำหรับในด้านประวัติศาสตร์นั้น ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง เป็นเอกสารชั้นสำคัญที่ให้แสงสว่าง

แก่การศึกษาประวัติศาสตร์ไทยที่เดียว เป็นการคัดข้อสงสัยทำลายข้อสันนิษฐาน
ลบล้างความเตา และหักโค่นเรื่องนิยายที่เล่ากันมาโดยปราศจากความจริง ทำให้
คนหลงเชื่อกันมาก่อนค้นพบศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงนี้ได้ และสำหรับในด้านการ
ประดิษฐ์อักษรไทยชนิดที่ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกนั้น เป็นรูปลักษณะตัวอักษร
และวิธีเขียนหนังสือที่พ่อขุนรามคำแหงบัญญัติขึ้น โดยเขียนสระอยู่บรรทัดเดียวกับ
พยัญชนะ ไม่ได้เอาสระไว้ข้างบนข้างล่างตัวอักษร เช่นหนังสือไทยปัจจุบัน ความ
จริงวิธีเขียนหนังสือไทยทั้งเช่นสมัยพ่อขุนรามคำแหงนี้ ก็ตรงกับวิธีเขียนหนังสือ
แบบของชาวยุโรป ซึ่งก็น่าประหลาดกันว่า เหตุไฉนแนวความคิดจึงไปตรงกันเข้า
ได้ หนังสือไทยเราถ้าได้ใช้แบบวิธีเขียนของพ่อขุนรามคำแหงตลอดมาจนทุกวันนี้
แล้วก็จะสะดวกแก่การเขียนและการพิมพ์เป็นอย่างยิ่ง

สำหรับในด้านกฎหมายนั้นในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง หาได้มี
บัญญัติถึงตัวบทกฎหมาย เช่นกฎหมายปัจจุบันนี้ไม่ หากแต่ได้จารึกแสดงถึงหลัก
แห่งกฎหมายไว้ดังนี้ กล่าวคือ

ในด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินนั้น ท่านจารึกไว้ว่า “.....
สร้างบ่าหมากบ่าพลู หัวเมืองทุกแห่ง บ่าพร้าวก็หลายในเมืองนี้ บ่าลางก็หลายใน
เมืองนี้ หมากม่วงก็หลายในเมืองนี้ หมากขามก็หลายในเมืองนี้ ใครสร้างได้ไว้แก่
มัน.....” ข้อความดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงว่า ผู้ใดทำการเพาะปลูกไว้ ผู้นั้นมี
สิทธิเป็นเจ้าของ และแสดงว่าใครทำที่กินให้เกิดประโยชน์ย่อมได้ที่กินเป็นกรรม
สิทธิ์ด้วย ซึ่งตรงกับหลักกฎหมายที่ดินและกฎหมายแพ่งในปัจจุบันนี้

ในด้านที่เกี่ยวกับกฎหมายมรดกนั้น ท่านจารึกไว้ว่า “.....ไพร่ฟ้าหน้า
ใส ลูกเจ้า ลูกขุนผู้ใดแลล้มหายตายว่า เขาเรือนพ่อเชื้อเชื้อกำมัน ข้างขลุกลี
เยียว ไพร่ฟ้าข้าไท บ่าหมากบ่าพลู พ่อเชื่อมั่นไว้แก่ลูกมันสน.....” ข้อความ
ดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงว่า ไพร่บ้านพลเมือง ลูกเจ้าลูกขุนผู้ใดล้มหายตายจาก

เย่าเรือนของบรรพบุรุษ เสื้อผ้า ช้างม้า ลูกเมีย ฉางข้าว บ่าหมากบ่าพลู ของบรรพบุรุษของเขาให้เป็นมรดกตกทอดแก่ลูกของเขาทั้งหมด ซึ่งแสดงว่า ลูกมีสิทธิได้รับมรดกของพ่อแม่ทั้งหมด ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะเกิดจากความสนิทสนม ความสัมพันธ์ทางสายโลหิตของบุคคลตามความเป็นจริงโดยทั่วไปแล้ว คนที่พ่อแม่รักมากที่สูกยอมไต่แก่งลูกของตนเอง ซึ่งก็ตรงกับหลักกฎหมายแห่งลักษณะมรดกในปัจจุบัน และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ ว่าด้วยมรดก มาตรา ๑๖๒๔ (๑) ก็ได้บัญญัติให้ผู้สืบสันดานของเจ้ามรดกเป็นผู้มีสิทธิรับมรดกของเจ้ามรดกในลำดับแรกที่เดียว หากแต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ ปัจจุบันนี้ ได้บัญญัติขยายให้บุคคลอื่นนอกจากผู้สืบสันดานเป็นผู้มีสิทธิรับมรดกของเจ้ามรดกไว้เพิ่มขึ้นอีกเท่านั้น

ในด้านที่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีนั้น ท่านก็จรรึกไว้ว่า “.....ไพร่ฟ้า ลูกเจ้า ลูกขุน ผิดและผิดแผกแตกต่างกัน สวนคุงแท้แล้วจึงแล้งความแก่ข้าด้วยชื่อ บ่เข้าผู้ลัดมักผู้ชอน เห็นข้าวท่านบ่ไกรพิน เห็นสินท่านบ่ไกรเคือก.....” ข้อความดังกล่าวก็แสดงให้เห็นถึงลักษณะการพิจารณาและการตัดสินคดีความของพ่อขุนรามคำแหงนั้นว่า เมื่อราษฎรเกิดอภัยเกิดความกันขึ้น พระองค์ท่านก็จะพิจารณาไต่สวนให้ไต่ความโดยแน่ชัดก่อนแล้ว จึงตัดสินคดีไปโดยสุจริต ยุติธรรม ไม่ลำเอียงเข้าข้างคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งก็ตรงกับลักษณะอินทภาษในกฎหมายตราสามดวงที่ได้บัญญัติถึงการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาตุลาการไว้ว่า ผู้พิพากษาตุลาการนั้นต้องตัดสินคดีโดยปราศจากอคติ ๔ ประการ คือ ต้องปราศจากความลำเอียง ๔ อย่าง ซึ่งมีนันทาคติ ลำเอียงเพราะความรักโทสาคติ ลำเอียงเพราะความโกรธ โมหาคติ ลำเอียงเพราะความเขลา และภยากติ ลำเอียงเพราะความกลัว

อนึ่ง นอกจากนั้นศาสตราจารย์ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เคยมีความเห็นว่า ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงนี้มีลักษณะที่เกี่ยวกับการปกครองบ้านเมือง เป็นสัญญาประชาคม คือ กฎหมายสูงสุดผูกมัดให้ผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมืองใช้อำนาจภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ด้วย เช่น ตามที่ประสิทธิ์ประสาทไว้ว่า พ่อเมืองจะไม่เอากอบในไพร่ บ้าหมากบ้าพลูใครสร้างไว้ได้แก่มัน ผู้ใดล้มหายตายจากทรัพย์สินท่านไว้แก่ลูกมันสิ้น ที่สุดการปกครองบ้านเมืองยังให้ฝูงท่วยถือบ้านถือเมืองปกครองกันเอาเอง ข้อความเหล่านี้มีจารึกไว้ และจารึกนี้ก็ “สบกไว้ จึงทั้งหลายเห็น” คงจะได้สถาปนาไว้ในที่สาธารณะเปิดเผย เป็นการประกาศปฏิญญาสัญญาประชาคม ซึ่งมีผลผูกพันพ่อขุนรามคำแหงเช่นเดียวกับที่แมกนาคาร์ตา (Magna Carta) มีผลผูกพันพระเจ้าจอห์น เมื่อเช่นนั้นคนอังกฤษเขาถือว่าแมกนาคาร์ตาเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของเขามาได้ ทำไมเราจะถือไม่ได้ว่า ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงหลักนี้เป็นปฐมรัฐธรรมนูญของไทย

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานศิลาจารึกจำลองของพ่อขุนรามคำแหงให้แก่คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา เพื่อให้ส่งไปมอบต่อคณะกรรมการนักนิติศาสตร์นานาชาติ (International Commission of Jurists) ณ นครเจนีวาประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และทางคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาได้ส่งผู้แทนนำศิลาจารึกจำลองของพ่อขุนรามคำแหงนี้ไปมอบให้แก่คณะกรรมการนักนิติศาสตร์นานาชาติซึ่งเป็นชุมนุมนักกฎหมายที่สำคัญที่สุดของโลกองค์การหนึ่ง และคณะกรรมการนักนิติศาสตร์นานาชาติ ก็ได้จัดการฉลองหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงที่ได้พระราชทานจากองค์พระประมุขของชนชาวไทยขึ้น ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๐๘ ผู้ที่ได้รับเชิญไปในงานนั้นได้แก่ นักนิติศาสตร์เรืองนามของโลก ผู้แทนองค์การสหประชาชาติ ฝ่ายไทยเรามีเอกอัครราชทูตประจำประเทศ

สวิตเซอร์แลนด์ หลวงประกอบนิติสาร ผู้แทนเนติบัณฑิตยสภา ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า วันฉลองหลักศิลาจารึกจำลองของพ่อขุนรามคำแหงนี้ ตรงกับวันประกาศรัฐธรรมนูญของไทยเราสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง และเป็นวันที่รับรู้ของชนชาวไทยเราตลอดมาจนถึงกับถือว่าวันที่ ๑๐ ธันวาคม ของแต่ละปีเป็นวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ

ถ้าศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงเป็นรัฐธรรมนูญของไทยเราแล้ว ก็มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับแมกนาคาร์ตา ของประเทศอังกฤษที่ได้ประกาศออกใช้ในสมัยของพระเจ้าจอห์นในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๓ ซึ่งคนอังกฤษถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของเขา แต่เหตุที่ประกาศใช้นั้นต่างกัน กล่าวคือ แมกนาคาร์ตานั้นได้กำเนิดมาจากการต่อสู้ระหว่างพระมหากษัตริย์กับพวกขุนนาง แต่ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงนี้ เป็นรัฐธรรมนูญที่องค์พระมหากษัตริย์ไทยได้พระราชทานแก่พสกนิกรของพระองค์ท่านด้วยความรัก ความเมตตาและความเสียสละยิ่ง

ทั้งนี้จึงเห็นได้ว่า หลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงนี้เป็นเอกสารหลักฐานทางกฎหมายที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทยเราด้วยประการฉะนี้

อย่างไรก็ดี นอกจากหลักกฎหมายในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีหลักฐานทางกฎหมายโดยแท้ ที่เกี่ยวกับตัวบทกฎหมายในสมัยกรุงสุโขทัย ซึ่งเพิ่งจะทำขึ้นเมื่อมหาศักราช ๑๒๖๖ (พ.ศ. ๑๘๘๗) ซึ่งตรงกับรัชสมัยพระเจ้าเลอไทยราชโอรสของพ่อขุนรามคำแหง ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ (คำเดิมในศิลาจารึกหลักนี้ใช้ว่า “พระราชบรยัญญัติ”) ดังปรากฏจากศิลาจารึกหลักหนึ่งซึ่งค้นพบเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓ และบันทึกนำไปเก็บรักษาไว้ ณ พิพิธภัณฑ์สถานกรุงเทพ ฯ แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ศิลาจารึกหลักนี้ได้ชำรุดเลือนลายเป็นส่วนมาก ส่วนที่เป็นบทบัญญัตินั้นเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญาว่าด้วยลักษณะโจร พอเก็บเอาความแต่โดยย่อได้ดังนี้ เช่น

(ก) ถ้ามีการลักพาตัวคนเข้ามาในเขตเมืองสุโขทัย ชะเลียง กำแพงเพชร ท่งยี่ บางยม สองแคว และนครฯ พวกกันหนี่เข้ามาในเฝ้าเรือนใครให้ส่งข้าคนคืนแก่เจ้าของภายในสองวัน ผู้ใดถือคนว่าใหญ่สูงไม่ส่งคืน จักทอคสินไหมชนาคราชศาสตรธรรมศาสตร์จุกตั้งชะโมยอันลักคนท่าน

(ข) การช่วยบิ๊บกบังอำพรางผู้คน วัว ควาย ช้าง ม้า และทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ถูกชะโมยมา ให้ถือเหมือนว่ามีสัญญาด้วยชะโมย

(ค) การช่วยยกย้ายทรัพย์สินของโจร ให้ลงโทษชนาคผู้ลัก

(ง) รู้ว่าคนเป็นชะโมย แต่เห็นเป็นพี่น้องของตน หรือเป็นข้าผู้สูงศักดิ์ หรือรับสินจ้างจากชะโมย ปลอ่ยชะโมยไป หรือมีคนร้องให้ช่วยจับกุมชะโมย แต่ไม่ช่วย ถูกปรับชนาคราชศาสตรธรรมศาสตร์

(จ) รู้ว่าใครเป็นชะโมย ไม่บอกเจ้าหน้าที่ให้ไหม้ทั้งคนลัก

(ฉ) เมื่อเกิดการชิงทรัพย์ แม้โจรจะมีอาวุธก็ต้องช่วยกันจับให้จงได้ ถ้าไม่ช่วยท่านจักไหม้โดยชนาค เป็นต้น

ศิลาจารึกหลักนี้มีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์กฎหมายไทย เพราะเป็นหลักฐานทางกฎหมายที่มีอยู่ในเวลานี้ ทั้งยังรักษาให้เราเห็นตัวบทกฎหมายเก่าได้โดยแท้จริง

รายนามกรรมการดำเนินการก่อสร้างอาคาร ศาลจังหวัดสุโขทัย

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม

ที่ ๑๓๔/๒๕๐๘

เรื่อง ตั้งกรรมการดำเนินงานก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัย
ศาลจังหวัดสกลนคร ศาลจังหวัดยะลา ศาลจังหวัดตรัง ศาลจังหวัดลำปาง
และศาลจังหวัดลพบุรี

ด้วยกระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารที่ทำการศาล
จังหวัดสุโขทัย ศาลจังหวัดสกลนคร ศาลจังหวัดยะลา ศาลจังหวัดตรัง ศาลจังหวัด
ลำปางและศาลจังหวัดลพบุรี ในปีงบประมาณ ๒๕๐๘ และได้ออกแจ้งความประกว
รากลางวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ แล้ว

ฉะนั้น จึงตั้งคณะกรรมการดำเนินงานก่อสร้างอาคารที่ทำการศาล
จังหวัดสุโขทัย ศาลจังหวัดสกลนคร ศาลจังหวัดยะลา ศาลจังหวัดตรัง ศาลจังหวัด
ลำปางและศาลจังหวัดลพบุรี ดังต่อไปนี้:—

ก. กรรมการรับซองใบประกวดราคา

๑. หัวหน้ากองหมาย	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
๒. หัวหน้ากองกลาง	„	„
๓. หัวหน้ากองบังคับคดีล้มละลาย	„	„

ข. กรรมการเปิดซองใบประกวดราคา

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
๒. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม	"
๓. อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๑	"
๔. อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๔	"
๕. อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๕	"
๖. อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๖	"
๗. อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๘	"
๘. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสุโขทัย	"
๙. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสกลนคร	"
๑๐. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดยะลา	"
๑๑. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดศรีสะเกษ	"
๑๒. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำปาง	"
๑๓. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลพบุรี	"
๑๔. นายช่างหัวหน้ากองแบบแผน กรมโยธาเทศบาล หรือผู้แทน	"
๑๕. เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	"
๑๖. นายกุศล บุญเย็น	"
๑๗. หัวหน้ากองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	"

ค. กรรมการตรวจการก่อสร้าง

ศาลจังหวัดสุโขทัย

๑. อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๖	เป็นกรรมการ
๒. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสุโขทัย	"

๓. นายสีนวล คงลาภ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสุโขทัย เป็นกรรมการ
๔. นายช่างหัวหน้ากองแบบแผน กรมโยธาเทศบาล หรือผู้แทน „
วลา

ตั้ง ณ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๐๘

(ลงชื่อ) พระยาอรรดการิณิพนธ์

(พระยาอรรดการิณิพนธ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

คำกล่าวรายงาน

โดย

นายบรรจบ เสาวรรณ อธิบดีผู้พิพากษภาค ๖
ในพิธวัชศาลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัย
ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๐๕

ขอประทานกราบเรียน ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ข้าพเจ้าและบรรดาข้าราชการศาลจังหวัดสุโขทัยรู้สึกเป็นเกียรติและปิติยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ ฯพณฯ ได้กรุณามาเป็นประธานในพิธวัชศาลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัย ท่ามกลางท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายที่มาร่วมงานในวันนี้

อาคารศาลจังหวัดสุโขทัย เดิมเป็นอาคารไม้ทรงปั้นหยา ชั้นเดียว หลังคามุงสังกะสี กว้าง ๑๒.๐๐ เมตร ยาว ๒๒.๐๐ เมตร สร้างขึ้นเมื่อปี ร.ศ. ๑๑๗ (พ.ศ. ๒๔๔๑) มีห้องพิจารณาห้องเดียว แล้วต่อมาได้ก่อขึ้นอาคารออกไปสองข้างทำเป็นห้องพิจารณาอีก ๑ ห้อง และห้องทำงานของเสมียนพนักงาน ๑ ห้อง บัดนี้เป็นเวลา ๖๐ ปีเศษแล้ว ตัวอาคารชำรุดทรุดโทรมมากไม่อาจซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเดิมได้ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการของงบประมาณสร้างอาคารที่ทำการศาลชั้นใหม่และได้รับความกรุณาจากรัฐบาลอนุมัติเงินงบประมาณให้ตามที่ขอไป อันเป็นผลให้ศาลจังหวัดสุโขทัยได้ทำการใหม่ ดังที่กำลังก่อสร้างอยู่ในขณะนี้ ข้าพเจ้าและบรรดาข้าราชการศาลจังหวัดสุโขทัย มีความยินดีและซาบซึ้งในความกรุณาของกระทรวงยุติธรรมและรัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง

กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการประกวดราคาก่อสร้าง ห้างหุ้นส่วน จำกัด ศิลปการช่างโดยนายคุณยกรณ ภูณโณสินวัฒน์ ผู้จัดการ เป็นผู้ประมูลได้ ใน

ราคา ๒,๐๓๗,๗๖๐ บาท กำหนดก่อสร้างเสร็จตามสัญญาภายในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๕ ลักษณะของอาคารเป็นตึก ๒ ชั้น ขนาด ๕ บัลลังก์ หลังคาทรงไทย พร้อมด้วยเครื่องครุภัณฑ์ศาล เสาธง ถนน ถนนดิน และติดตั้งไฟฟ้า ประปา กับสร้างบ้านพักรวม ๔ หลัง

ในการก่อสร้างนี้ กระทรวงยุติธรรมได้รับความร่วมมือจากกรมโยธาเทศบาลในการออกแบบอาคาร และส่งนายช่างมาควบคุมการก่อสร้าง สำหรับที่ดินที่ตั้งอาคารที่ทำการศาลใหม่นี้ นายเชื้อม ศิริสนธิ ผู้ว่าราชการจังหวัดคนก่อน ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดี กล่าวคือ กรมที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งอาคารศาลเดิมกับแถบไม่พอกับที่จะสร้างอาคารศาลใหม่ นายเชื้อม ศิริสนธิ ได้ติดต่อกับกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทยอนุมัติให้ขยายที่ดินของศาลเข้าไปในที่ดินราชพัสดุในความครอบครองของสำนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัยได้อีก ๒๖.๐๐ เมตร จึงเป็นที่กว้างขวางขึ้นเหมาะสมที่จะเป็นที่ตั้งอาคารศาลใหม่ ดังที่ประจักษ์อยู่ ณ บัดนี้ และในระหว่างการก่อสร้างนี้ นายสมาส อมาตยกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดคนปัจจุบัน ได้กรุณาอนุญาตให้ ใช้ชั้นบนของห้องสมุดประชาชนจังหวัดสุโขทัยเป็นที่ทำการศาลชั่วคราว จึงขอขอบคุณกรมโยธาเทศบาล นายเชื้อม ศิริสนธิ นายสมาส อมาตยกุล และกระทรวงมหาดไทยไว้ในโอกาสนี้ กับขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายตลอดจนนายความ พ่อค้า ประชาชนที่ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการก่อสร้างและการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ครั้งนี้ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเชิญ ข้าราชการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้โปรดประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยเพื่อเป็นสิริมงคลแก่อาคารสถานที่อันจะใช้เป็นที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีเพื่อประโยชน์สุขและความร่มเย็นของประชาชนสืบไป

คำกล่าวตอบ

ของ

พระยาอรรณการีนิพนธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัย

ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๐๕

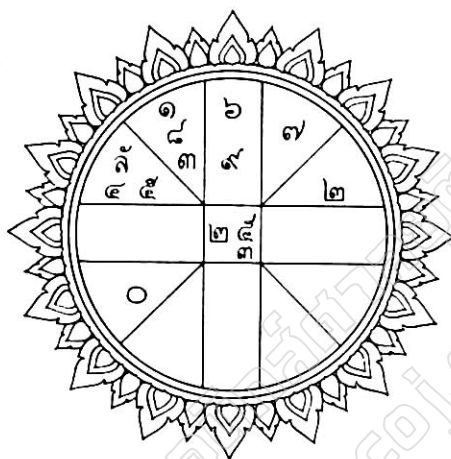
ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๖ และท่านผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติและมีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาเป็นประธานในการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยในวันนี้

กระทรวงยุติธรรมตระหนักอยู่เป็นอย่างยิ่งว่า อาคารที่ทำการศาลและบ้านพักผู้พิพากษาทั่วราชอาณาจักร ส่วนมากได้สร้างมาเป็นเวลานานปีแล้วชำรุดทรุดโทรมมาก บางแห่งคับแคบไม่สะดวกแก่การปฏิบัติงาน และไม่เหมาะสมแก่กาลสมัย สมควรได้ก่อสร้างใหม่เพื่อให้ศาลมีที่ทำการอันกว้างขวางและสง่างาม สมกับเป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ปวงชน และให้ผู้พิพากษามีบ้านพักที่เหมาะสมแก่ตำแหน่งหน้าที่ จึงได้วางโครงการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลขึ้น โดยจะได้ดำเนินการให้สำเร็จลงไปตามโครงการที่กำหนดไว้ตามกำลังเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ สำหรับในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ นี้ กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณให้สร้างอาคารที่ทำการศาลตามโครงการดังกล่าวรวม ๖ ศาล คือศาลจังหวัดสกลนคร ศาลจังหวัดยะลา ศาลจังหวัดศรีสะเกษ ศาลจังหวัดลำปาง ศาลจังหวัดลพบุรี และศาลจังหวัดสุโขทัย

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยหลังเก่าที่ได้ออกถอนไปแล้วนั้น ได้สร้างมาเป็นเวลา ๖๐ ปีเศษแล้ว นอกจากจะคับแคบไม่สะดวกแก่ผู้ที่ปฏิบัติราชการ

ฤกษ์วางศิลาฤกษ์ศาลจังหวัดสุโขทัย

สุริยคติกาล สุริทิน ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๐๙
จุลศักราช ๑๓๒๘ ณ ๕๒๗ ค่ำ ปีมะเมีย

ปฐมฤกษ์ เวลา ๐๗.๑๕ นาฬิกา

สุดท้าย เวลา ๐๗.๒๕ นาฬิกา

ลัคนาลัทธิตราศีเมฆ วาโยธาตุ

เกาะฉัฐสุนนวงศ์ ๕ ทูตียตริยางค์ ๖

เสวยภูมิปาโลฤกษ์ ประกอบด้วยเทวี่แห่งฤกษ์

๙ พณ ๙ พระยาอรรดการยนิพนธ์
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
 กระทำพิธีเจิมแผ่นศิลาฤกษ์

๙ พณ ๙ พระยาอรรดการยนิพนธ์
 วางแผ่นศิลาฤกษ์

และประชาชนผู้มาติดต่อแล้ว ยังชำระทุกไตรมาส จึงเป็นการสมควรที่จะได้สร้างศาลใหม่ให้เหมาะสม การที่รัฐบาลอันมี ๖ พวกๆ จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้อนุมัติงบประมาณสร้างอาคารศาลจังหวัดต่าง ๆ ดังกล่าว รวมทั้งศาลจังหวัดสุโขทัยชั้นใหม่ ก็ด้วยพิจารณาเห็นว่าศาลยุติธรรมเป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชน สมควรจะมีที่ทำการอันสง่างามเป็นที่เคารพเลื่อมใสของบุคคลทั่วไป อาคารหลังนี้เมื่อสร้างเสร็จแล้วก็จะเป็นที่ว่าการอันสง่างามแห่งหนึ่งในจังหวัดนี้ เหมาะสมที่จะเป็นที่ทำการศาลสถิตยุติธรรม ขอให้ท่านอธิบดีผู้พิพากษามาก ๖ และคณะกรรมการตรวจการก่อสร้างโปรดช่วยกันเอาใจใส่ควบคุมดูแลให้การก่อสร้างได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สมตามความปรารถนาของทางราชการ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณกรมโยธาเทศบาล นายเชื้อม ศิริสนธิ ผู้ว่าราชการจังหวัดกันก่อน และนายสมาส อมาตยกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดกันปัจจุบัน ที่ได้ช่วยเหลือเอื้อเพื่อให้การก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลใหม่นี้เป็นไปด้วยดี กับขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมมือช่วยเหลือในการก่อสร้างและประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ ณ โอกาสนี้ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภฤกษ์มงคลกาลแล้ว ข้าพเจ้าจะได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยที่สร้างใหม่นี้ ขออาราธนาคุณพระศรีวิรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดกลบบนเกล้าให้การก่อสร้างดำเนินไปโดยเรียบร้อยสมปรารถนา เพื่อจะได้ใช้เป็นสถานที่สำหรับประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนสืบไป

พราหมณ์อ่านในการทำพิธีวางศิลาฤกษ์ ศาลจังหวัดสุโขทัย

๙ มิถุนายน ๒๕๐๙

ฤกษ์ระหว่าง ๑.๑๕ น. ถึง ๑.๒๕ น.

ร่าย

ศรีศรีสวัสดิ์จักร์หลักเจ้าเมืองจำรูญ
เรือแสงทองบรรเทือง
ทิวากรกำจัดมีถกระจาย
ชนเข้มขึ้นบานเบิก
เปี่ยมนิมิตมงคลบรร
เมืองสุโขทัยเลื่องลือ
ในนิมิตอันนับว่าพิเศษ
ท่าปฏิบัติเปรมปราโมทย์ใจ
ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคาร
อำนวยการชัยทวีเกียรติบ่งชัด
เป็นเรื่องราวควรจารึก
ก่อตั้งอาคารซึ่งเป็นสถาบัน
เป็นที่สถิตยติธรรม
ตั้งแต่ปีสองพันสี่ร้อยสี่สิบเอ็ด
อีกทั้งไว้ความสง่า

ยลเบื้องบุรพเรืองรอง
มลังเลื่องโรจน์จรัส
ลมโชยชายระรวยริน
อุดมศุภฤกษ์สถาผล
สถาพรศักดิ์ศรีทวีชัย
ระเบียงระบือทั่วทุกทิศานุทิศ
ทั้งชาวไทยชาวเทศสุพรรณ
นับเนื่องศุภวาระกิติ
ที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัย
มีประวัติอันพึงกล่าว
เพื่อตริตรึกในผลงาน
ที่ทำการศาลอันไพจิตร
หลังเดิมนั้นสร้างมานานปี
อันเป็นเหตุหาความงามบมิได้
มีห้องพิจารณาห้องเดียวตอนหน้า

กาลต่อมาได้ถูกดัดแปลง
เป็นที่พักลำพังผู้พิพากษา
แต่ละห้องล้วนคับแคบ

ทั้งโทรมทรุกไม่อาจซ่อมแซมเสริม

กระทรวงยุติธรรมใช้เห็นว่า
จำเนียรกาลได้หกสิบแปดปีเศษ

โดยทรงตรีกำนวณการ

สถาปนอาคารหลังใหม่

ค้ำยาวนนั้นสี่สิบแปดเมตรยี่สิบเซ็นต์

ส่วนค้ำกว้างแปดเมตรห้าสิบเซ็นต์

บัลลังก์มีสี่บัลลังก์

ส่วนหลังคาแบบทรงไทย

เป็นสถานราชการอันเลิศเลอ

นับเป็นโชคชัยประชาราษฎร์

อันงามล้ำเหลือพรรณนา

มิได้ขาดครบถ้วนเงินตรา

จักสมหวังโดยหวังหั้นส่วนบริษัท จำกัด

ประมุลสร้างควรวราภาเงื่อนไขัญญา

เหมาะสม

ดำเนินการออกแบบตัวอาคาร

โดยเสริมแต่งก่อนในค้ำหลัง

แบ่งเป็นห้องพิจารณาหนึ่งส่วน

ทั้งยอบเยบเก่าแก่ชำรุด

ให้อยู่ในสภาพเกิมีได้

อันตัวอาคารสรสร้างมานาน

จึงเป็นเหตุให้ชวนดำริ

ของบประมาณเพื่อสร้างสร

เป็นตึกกว้างใหญ่สองชั้น

จักงามเด่นเสดาสล่าง

จตุรมุขเห็นไพจิตรูจี

เป็นที่นั่งพิจารณา

ผ่องอำไพทั้งตระหง่าน

แห่งหนึ่งในอำเภอมืองสุโขทัย

ได้สถานประสาทกระบวนการยุติธรรม

ในราคาสองล้านสามหมื่นเจ็ดพันเจ็ด—

ร้อยหกสิบบาท

ได้บ้านพักผู้พิพากษา และจำศาลอีก
สี่หลัง

มีชื่อบ่งชัด “ศิลปการช่าง”

ทั้งกรมโยธาเทศบาล

ส่งช่างผู้ชำนาญควบคุมใกล้ชิด

อนึ่ง กิจอันควรกล่าวประกาศ
เกี่ยวกับที่ดินผืนเดิมนั้นคับแคบ
หากอาศัยผู้ว่าราชการจังหวัดคนก่อน

สงวนที่ดินราชพัสดุข้างเคียง
โดยขอแบ่งจากสำนักงานที่ดินจังหวัด
เสนอแนะให้กระทรวงยุติธรรม
กับกระทรวงมหาดไทยจนเป็นผล
เกี่ยวกับราชการศาลชั่วคราว
ความพร่งพร้อมใจสร้างสรรค์
ความสามัคคีเป็นที่ตั้ง
เสริมจรรยารุ่งกล้า
กล่าวถ้อยสรรเสริญ

เสร็จสังเขปประวัติ

ฝูงชนยืนช่าวชอบ
ใจชุ่มชื่นบุชิต
อดิศักยบุญเกษตร
รับบำบวงทักษิณเภา
ชาวสุโขทัยทุกเขตคาม
ทรงอำนาจบารมี
พระกรุณาอย่าร้างไร
ขอเทพวรบุณย์กาลเวลา
ทั่วแผ่นภูมิภาคพื้น

เพื่อบริษัทสังเขปประวัติอันควรถวิล
ไม่ถูกแบบจะสร้างศาลหลังใหม่
คือ คุณเชื้อม ศิริสนธิ เอื้ออาทรไม่
ประมาท

ไว้พอเพียงแก่การสร้างสรรค์
ข้อนี้จัดเป็นกำลังอันยิ่งใหญ่
ได้เริ่มดำเนินการเจรจาต่อไป
อีกได้หือสมุคประชาชนเป็นที่ทำงาน
ดำเนินเรื่องราวลมนละม่อม
ได้สวามันเป็นศักดิ์ศรี
ความสมหวังไม่รู้สูญ
ประชาชนทั่วหน้า
จริงนา

แถลงอรรถตามระบิล
ต่างรู้รอบเวียง
คุณศักดิ์สิทธิ์รัตนตรัย
ทวยเทเวศในแดนสรวง
อีกมหาราชขวัญดวงใจ
พระวิญญานพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
พระปราณีอย่าร้างรา
ไพร่ฟ้าหน้าใสศุขเพรงกาล
ให้ท้องตกตามกาลฤกษ์
จำชุ่มชื่นด้วยธารา

ในพินนาข้าวงาม
 ในสวนหลากผลไม้
 ในเขตป่ารกชะรบบัก
 ทุกน่านน้ำใสสะอาด
 ปราศโรคภัยบีทา
 เถลิงเกียรติสุขโขทัย
 สุกดวงใจเจิดจ้า

ในน่านน้ำปลาமாக
 ในเขตไร่พืชผลคันทา
 ฝูงปศุสัตว์อ้วนล้ำ
 ประชาชาติรื่นเริงใจ
 อุ่นอุรบาเทิง
 สพลชกชัยท้าวหน้า
 เพียบพັນกลเกษม ยิ่งเทอญ ฯ

ประเสริฐ นุคาลัย ผู้ประพันธ์

ทำเนียบศาลจังหวัดสุโขทัย

(เฉพาะเท่าที่ค้นได้)

ร.ศ. ๑๑๓

ผู้พิพากษา	หลวงเทพเสนาสถิต
ผู้พิพากษารอง	หลวงพรหมสุภา

ร.ศ. ๑๑๕

ผู้พิพากษา	หลวงสรรพากร
------------	-------------

ร.ศ. ๑๒๐

ผู้พิพากษา	หลวงสรรพากร
ผู้พิพากษารอง	ขุนอุปกิจประชากร

ร.ศ. ๑๒๑ ถึง ๑๒๓

ผู้พิพากษา	หลวงวรสารพิจิตร
ผู้พิพากษารอง	ขุนมหาคไทย
ยกรบัตร์	นายแปลก

ร.ศ. ๑๒๔—๑๒๕

ผู้พิพากษา	หลวงวรสารพิจิตร
ผู้พิพากษารอง	ขุนศรีบุรภูมิ
ยกรบัตร์	นายกอน

พ.ศ. ๒๔๖๕

ผู้พิพากษา	อ.ท. พระจำนงวินิจชัย
ผู้พิพากษารอง	นายชิต อ่องแสงคุณ
จำศาล	นายกัน อัมพะวะสีริ

พ.ศ. ๒๔๗๔

ผู้พิพากษา	อ.ท. พระนันทเบญญา
ผู้พิพากษารอง	ร.อ.อ. หลวงสุนทรวานิชกุล
จำศาล	ร.อ.ท. กัน อัมพะวะสีริ

พ.ศ. ๒๔๗๕, ๒๔๗๖, ๒๔๗๗, ๒๔๗๘

(ยุบไปรวมกับศาลจังหวัดสวรรคโลก)

พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๐

ผู้พิพากษา	หลวงสุทธิการนุญ
ผู้พิพากษารอง	หลวงอรรถวิวัฒน์
จำศาล	นายสลับ มาศกุล

พ.ศ. ๒๔๘๑

ผู้พิพากษา	หลวงสุทธิการนุญ
ผู้พิพากษารอง	หลวงอรรถวิวัฒน์
ผู้พิพากษารอง	นายเสงี่ยม อำพรสุข
จำศาล	นายประวัติ วณิชกิจ

พ.ศ. ๒๔๘๒

ผู้พิพากษา	หลวงสุทธิการนุญ
ผู้พิพากษารอง	หลวงอรรถวิวัฒน์

ผู้พิพากษารอง	นายเสงี่ยม อำพรสุต
จำศาล	นายพูนสุข หงส์ไกร

พ.ศ. ๒๔๘๓

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	หลวงวุฒินัยเนติศาสตร์
ผู้พิพากษา	หลวงอรรถวุฒิรวาจก
ผู้พิพากษา	นายเสงี่ยม อำพรสุต
จำศาล	นายผล พิทักษ์พล

พ.ศ. ๒๔๘๔

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	หลวงวุฒินัยเนติศาสตร์
ผู้พิพากษา	นายเสงี่ยม อำพรสุต
ผู้พิพากษา	นายแถม สิริสาตี
จำศาล	นายผล พิทักษ์พล

พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๔๘๖

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	หลวงวุฒินัยเนติศาสตร์
ผู้พิพากษา	นายถาวร อำพรสุต
ผู้พิพากษา	นายแถม สิริสาตี
จำศาล	นายผล พิทักษ์พล

พ.ศ. ๒๔๘๗

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	หลวงวุฒินัยเนติศาสตร์
ผู้พิพากษา	นายถาวร อำพรสุต
ผู้พิพากษา	นายแถม สิริสาตี
จำศาล	นายประกิจฐ์ ทิมมณี

พ.ศ. ๒๔๘๘

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	หลวงวุฒินัยเนติศาสตร์
ผู้พิพากษา	นายแถม สิริสาตี
ผู้พิพากษา	นายเวท ชพานนท์
จำศาล	นายประคิษฐ์ ทิมมณี

พ.ศ. ๒๔๘๙

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	หลวงพิศลย์สารนิติ
ผู้พิพากษา	นายแถม สิริสาตี
ผู้พิพากษา	นายเฉลิม กรพุกกะณะ
จำศาล	นายประคิษฐ์ ทิมมณี

พ.ศ. ๒๔๙๐

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายสวิง ลักพลี
ผู้พิพากษา	นายแถม สิริสาตี
ผู้พิพากษา	นายเฉลิม กรพุกกะณะ
จำศาล	นายประคิษฐ์ ทิมมณี

พ.ศ. ๒๔๙๑

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายสวิง ลักพลี
ผู้พิพากษา	นายเฉลิม กรพุกกะณะ
จำศาล	นายประคิษฐ์ ทิมมณี

พ.ศ. ๒๔๙๒

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายสวิง ลักพลี
ผู้พิพากษา	นายเฉลิม กรพุกกะณะ
จำศาล	นายประพันธ์ พนมศิลป์

พ.ศ. ๒๔๕๓-๒๔๕๔

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายถาวร อำพรสุต
ผู้พิพากษา	นายสำเภา พรหมบุตร
จำศาล	นายประพันธ์ พนมศิลป์

พ.ศ. ๒๔๕๕

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายถาวร อำพรสุต
ผู้พิพากษา	นายแก้ว ปริณยานุสรณ์
จำศาล	ม.ร.ว. สุวัธน์ ศรีวัช

พ.ศ. ๒๔๕๖

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายสงวน สุจริตจันทร์
ผู้พิพากษา	นายแก้ว ปริณยานุสรณ์
จำศาล	ม.ร.ว. สุวัธน์ ศรีวัช

พ.ศ. ๒๔๕๗-๒๔๕๘

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายชลอ บุปผเวส
ผู้พิพากษา	นายแก้ว ปริณยานุสรณ์
จำศาล	นายวิรัช บุญฤทธิ

พ.ศ. ๒๔๕๙

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายเกียรติ ผลสวัสดิ์
ผู้พิพากษา	นายแก้ว ปริณยานุสรณ์
จำศาล	นายวิรัช บุญฤทธิ

พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๐๑

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายเกียรติ ผลสวัสดิ์
ผู้พิพากษา	นายมณฑิร คุ้มจินดา
จำศาล	นายสุวัฒน์ พรหมปฏิมา

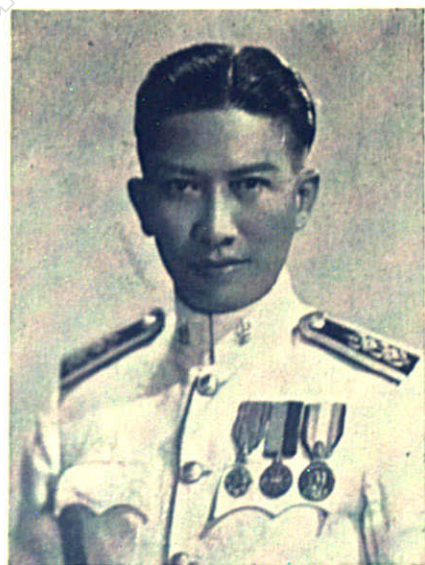
นายขจร หะวานนท์
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

นายสนवल คงลาภ
ผู้พิพากษา

นายฉ้น บุญขิด
ผู้พิพากษา

นายถาวร บุนตะศิริ
จำศาลโท

พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๐๓

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายแผ้ว คีระบรร
ผู้พิพากษา	นายมนต์เกียรติ์ ตูจินดา
จำศาล	นายสุวัฒน์ พรหมปฏิมา

พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๕

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายสนิท บริรักษ์
ผู้พิพากษา	นายสีนวล กงลาภ
ผู้พิพากษา	นายธีรศักดิ์ กรวรรณสุท
จำศาล	นายสุวัฒน์ พรหมปฏิมา

พ.ศ. ๒๕๐๖

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายขจร หะวานนท์
ผู้พิพากษา	นายสีนวล กงลาภ
ผู้พิพากษา	นายผั่น บุญชิต
จำศาล	นายสุวัฒน์ พรหมปฏิมา

พ.ศ. ๒๕๐๗ ถึงปัจจุบัน

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล	นายขจร หะวานนท์
ผู้พิพากษา	นายสีนวล กงลาภ
ผู้พิพากษา	นายผั่น บุญชิต
จำศาล	นายสาวิตร บุปผะศิริ

สถิติความของศาลจังหวัดสุโขทัย ตั้งแต่พ.ศ. ๒๕๐๐ ถึง ๒๕๐๙

พ.ศ.	คดี	ค้างมา	เกิดใหม่	รวม	เสร็จ	ค้างไป
๒๕๐๐	แพ่ง	๓	๗๖	๗๙	๗๙	๑
	อาญา	๘	๙๙๒	๙๙๐	๙๗๖	๑๔
	ศาลทหาร	—	—	—	—	—
๒๕๐๑	แพ่ง	๑	๙๕	๙๖	๙๓	๓
	อาญา	๑๔	๑๐๘๖	๑๑๐๐	๑๐๘๗	๑๓
	ศาลทหาร	—	๒๐	๒๐	๑๔	๖
๒๕๐๒	แพ่ง	๓	๘๖	๘๙	๘๗	๒
	อาญา	๑๓	๕๗๙	๕๙๒	๕๙๑	๑
	ศาลทหาร	๖	๒๓๘	๒๔๔	๒๔๓	๑
๒๕๐๓	แพ่ง	๒	๘๖	๘๘	๘๘	—
	อาญา	๑	๔๘๒	๔๘๓	๔๘๑	๒
	ศาลทหาร	๑	๓๔๑	๓๔๒	๓๔๒	—
๒๕๐๔	แพ่ง	—	๘๘	๘๘	๘๖	๒
	อาญา	๒	๕๓๖	๕๓๘	๕๓๗	๑
	ศาลทหาร	—	๑๙๙	๑๙๙	๑๙๔	๕

(ต่อ)

พ.ศ.	คดี	ค้างมา	เกิดใหม่	รวม	เสร็จ	ค้างไป
๒๕๐๕	แพ่ง	๒	๑๐๙	๑๑๑	๑๐๘	๓
	อาญา	๑	๕๓๒	๕๓๓	๕๓๒	๑
	ศาลทหาร	๕	๒๒๙	๒๓๔	๒๓๔	—
๒๕๐๖	แพ่ง	๓	๑๓๓	๑๓๖	๑๓๐	๖
	อาญา	๑	๕๒๓	๕๒๔	๕๒๑	๓
	ศาลทหาร	—	๑๙๐	๑๙๐	๑๘๙	๑
๒๕๐๗	แพ่ง	๖	๑๑๐	๑๑๖	๑๑๕	๑
	อาญา	๓	๗๒๖	๗๒๙	๗๒๔	๕
	ศาลทหาร	๑	๑๓๑	๑๓๒	๑๓๒	—
๒๕๐๘	แพ่ง	๑	๑๒๒	๑๒๓	๑๑๓	๑๐
	ล้มละลาย	—	๑	๑	๑	—
	อาญา	๕	๗๓๗	๗๔๒	๗๓๖	๖
๒๕๐๙	ศาลทหาร	—	๙๓	๙๓	๙๓	—
๒๕๑๐	แพ่ง	๑๐	๑๒๐	๑๓๐	๑๒๒	๘
	อาญา	๖	๗๑๘	๗๒๔	๗๒๑	๓
	ศาลทหาร	—	๙๖	๙๖	๙๖	—

คำกล่าวรายงาน

โดย

นายวิริยะ เกิดศิริ อธิบดีผู้พิพากษภาค ๖

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัย

ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

ขอประทานกราบเรียน ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ในวาระที่ดีที่ ฯพณฯ ได้กรุณามาเป็นประธานในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยหลังใหม่ในวันนี้ ข้าพเจ้าและบรรดาข้าราชการศาลจังหวัดสุโขทัย และข้าราชการฝ่ายอื่น ตลอดจนทนายความ พ่อค้า ประชาชน รู้สึกเป็นเกียรติและปีติยินดีเป็นอย่างยิ่ง

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยหลังเดิม สร้างขึ้นเมื่อปี ร.ศ. ๑๑๗ (พ.ศ. ๒๔๔๑) เป็นอาคารไม้ชั้นเดียว หลังคามุงสังกะสี กว้าง ๑๒.๐๐ เมตร ยาว ๒๒.๐๐ เมตร มีห้องพิจารณาห้องเดียว แล้วต่อมาได้ก่อปีกตัวอาคารออกไปสองข้างทำเป็นห้องพิจารณาอีก ๑ ห้อง และห้องทำงานของเสมียนพนักงาน ๑ ห้อง ตัวอาคารสร้างมาเป็นเวลา ๖๐ ปีเศษแล้ว ชำรุดทรุดโทรมมาก ไม่อาจซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเดิมได้ ด้วยเหตุนี้กระทรวงยุติธรรม อันมี ฯพณฯ เป็นรัฐมนตรีว่าการ จึงได้ดำเนินการของงบประมาณสร้างอาคารที่ทำการศาลขึ้นใหม่ และได้รับความกรุณาจากรัฐบาลอนุมัติเงินงบประมาณให้ตามที่ขอไป ซึ่งข้าพเจ้าและบรรดาข้าราชการ ทนายความ พ่อค้า ประชาชน รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของกระทรวงยุติธรรมและรัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง

กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการประกวดราคาก่อสร้าง ห้างหุ้นส่วน
 ศิลปการช่าง โดยนายคุณยกรณ ภิญโญสินวัฒน์ ผู้จัดการ เป็นผู้ประมูลได้ในราคา
 ๒,๐๓๗,๗๖๐ บาท การก่อสร้างแล้วเสร็จตามสัญญา ได้อาคารที่ทำการศาลใหม่
 เป็นตึก ๒ ชั้น ขนาด ๔ บัลลังก์ หลังคาทรงไทย พร้อมด้วยเครื่องครุภัณฑ์ศาล
 เสาธง ถนน ถนนดิน และติดตั้งไฟฟ้า ประปา กับสร้างบ้านพักรวม ๔ หลัง
 นับว่าเป็นอาคารที่ทันสมัยและสง่างามยิ่ง

ในการก่อสร้างนี้ กระทรวงยุติธรรมได้รับความร่วมมือจากกรมโยธา-
 เทศบาลในการออกแบบอาคารและส่งนายช่างมาควบคุมการก่อสร้างให้ด้วย สำหรับ
 ที่ดินที่ตั้งอาคารที่ทำการศาลใหม่นี้ นายเชื้อม ศิริสนธิ ผู้ว่าราชการจังหวัดคนก่อน
 ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดี กล่าวคือ เดิมที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งอาคารศาล
 เดิมกับแคบไม่พอกับที่จะสร้างอาคารศาลใหม่ นายเชื้อม ศิริสนธิ ได้ติดต่อกับ
 กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทยอนุมัติให้ขยายที่ดินของศาลเข้าไปในที่ดินราชพัสดุ
 ในความครอบครองของสำนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัยได้อีก ๒๖.๐๐ เมตร จึงเป็น
 ที่กว้างขวางขึ้น เหมาะสมที่จะเป็นที่ตั้งอาคารศาลใหม่ จึงขอขอบคุณกรมโยธา
 เทศบาล นายเชื้อม ศิริสนธิ และกระทรวงมหาดไทยไว้ในโอกาสนี้ กับขอขอบคุณ
 เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ตลอดจนนายความ พ่อค้า ประชาชน ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ
 ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยหลังใหม่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความ
 เรียบร้อยครั้งนี้ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอกราบเรียนเชิญ
 ทั่วพนา ได้โปรดประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัย เพื่อเป็นสิริ
 มงคลแก่อาคารสถานที่อันจะใช้เป็นที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดี เพื่อประโยชน์สุข
 และความร่มเย็นของประชาชนสืบไป.

คำกล่าวตอบ

โดย

พระยาอรรณการวิญญู

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกา และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติและมีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยในวันนี้

กระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักอยู่เป็นอย่างยิ่งว่าศาลยุติธรรมเป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชน สมควรที่จะมีอาคารที่ทำการอันกว้างขวางและสง่างามเพื่อสะดวกแก่การปฏิบัติงานและเป็นที่เลื่อมใสแก่บุคคลทั่วไป สำหรับอาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยหลังเก่านั้น ตามรายงานของท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกา ๖ ย่อมเป็นที่ประจักษ์ว่า ไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นที่ทำการศาลยุติธรรมในปัจจุบัน เพราะเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวคับแคบไม่สะดวกแก่ผู้ปฏิบัติราชการและประชาชนผู้มาติดต่อ ทั้งยังมีสภาพชำรุดทรุดโทรมขาดความสง่างาม โดยได้สร้างมาเป็นเวลา ๖๐ ปีเศษแล้ว กระทรวงยุติธรรมจึงได้เสนอของบประมาณก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลแห่งใหม่ และได้รับความกรุณาจากรัฐบาลอนุมัติเงินงบประมาณเพื่อกำเนินการก่อสร้างที่ทำการศาลในที่ดินราชพัสดุของกระทรวงยุติธรรม และในที่ดินราชพัสดุในความครอบครองของสำนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัย ซึ่งกระทรวงมหาดไทยขยายให้

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่การก่อสร้างได้สำเร็จเรียบร้อยเป็นอาคารที่ทำการศาลที่ทันสมัยขนาด ๔ บัลลังก์ และมีความสง่างามดังที่เห็นอยู่นี้ ในนามของ

กระทรวงยุติธรรม ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านและคณะกรรมการตรวจการก่อสร้าง
ตลอดทั้งท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือเอื้อเฟื้อช่วยเหลือด้วยประการต่างๆ ไว้ ณ
ที่นี้ และขอขอบคุณท่านทั้งหลายที่เกี่ยวข้องมาร่วมในงานนี้ด้วย

ข้าพเจ้าขออาราธนาคุณพระศรีวิรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายใน
สากลโลก ได้โปรดกลั่นบันดาลให้อาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัยหลังนี้ ได้สถิต
สถาพรยั่งยืนนาน เพื่อจักได้เป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชน
สืบไป

ขณะนี้ ใต้เวลาอันเป็นสุกฤกษ์มงคลกาล ข้าพเจ้าจึงขอประกอบพิธี
เปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดสุโขทัย ณ บัดนี้.

อำนาจพร

ระหว่างปีพุทธศักราช ๒๕๐๒ ถึง ๒๕๐๔ ข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งให้
ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสมุทรปราการ ได้มีโอกาสร่วมงานกับ
คุณชจร หะวานนท์ เป็นเวลา ๒ ปีเต็มจึงย้ายจากกัน แต่กระนั้นก็ได้พบปะกัน
อยู่เสมอตลอดมาด้วยความคุ้นเคยและรักใคร่กันประหนึ่งญาติสนิท ความก้าวหน้า
ในตำแหน่งหน้าที่การงาน ตลอดจนความเป็นอยู่เป็นไปในครอบครัวของคุณชจร
นั้น ข้าพเจ้าได้รับทราบอยู่เสมอด้วยความยินดี และยิ่งมีความยินดีมากขึ้นเมื่อได้
ทราบว่าคุณชจรได้มีโอกาสทำงานใหญ่ชิ้นหนึ่งคือการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาล
จังหวัดสุโขทัยหลังใหม่เป็นผลสำเร็จ และจะได้กระทำพิธีเปิด ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์
๒๕๑๐ นี้ แม้จะมีโอกาสมาร่วมในงานพิธีด้วยก็ตาม แต่ข้าพเจ้าก็ขอมีส่วน
ร่วมช่วยเหลือ ในการจัดทำหนังสือที่ระลึกในพิธีเปิดอาคารศาลหลังใหม่ด้วยความ
เต็มใจ และขอถือโอกาสอำนาจพร ดังต่อไปนี้—

ยี่สิบ กุมภาพันธ์ มหันตฤกษ์
นางคำเบ็ก แฉ่วโศภิต อติศัย
สุภาว การพิชัย มิ่งศรีชัย
ศาลจังหวัด สุโขทัย เปิดอาคาร
มุ่งจิตช่วย อวยพร สุนทรสวัสดิ์
ศาลหลังใหม่ จุ่งพิพรรธน์ ชำรงสถาน
สิทธิศักดิ์ หลักมั่น นิรันดร์กาล
ประสาธน์งาน ประสิทธิ์ บุติธรรม ฯ

จำรูญ เจริญกุล
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์
บรรณาธิการนิตยสาร “กุลพาห”
๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

